

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 268
din 28.04.2009**

Dosar nr: 484/2008

Petiția nr: 8.854 din data de 24.06.2008

Petent: R. G.

Reclamat: D. D.

Obiect: expresii cu caracter jignitor la adresa petentului deoarece este de etnie romă

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

I.1.1. R. G., cu domiciliul în loc. jud. Olt

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1. D. D. directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal, din cadrul Primăriei Municipiului Caracal, loc. Caracal, Piața Victoriei, nr. 10, jud. Olt

II. Obiectul sesizării

2.1. Petentul sesizează faptul că directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal a făcut afirmații jignitoare la adresa petentului deoarece petentul este de etnie romă.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Prin petiția nr. 8.854 din data de 24.06.2008 petentul arată că este de etnie romă și a încercat să participe la alegerile locale din 2008 din partea Partidei Romilor. Petentul menționează că își desfășoară activitatea ca agent economic în piața municipiului Caracal, iar directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal împiedică desfășurarea activității sale din cauză că petentul este de etnie romă.

3.2. Petentul semnalează că persoana reclamată a făcut afirmații rasiste la adresa lui, afirmații care pot fi dovedite cu martori pe care petentul îi menționează în petiție.

IV. Procedura de citare

4.1. În temeiul art. 20 alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.2. Prin adresa nr. 12.854 din 06.10.2008 a fost citat petentul, iar prin adresa nr. 12.855 din 06.10.2008 a fost citat reclamatul. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 21.10.2008.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Petentul arată că se consideră discriminat de către directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal pe criteriul etniei deoarece acesta a făcut afirmații jignitoare la adresa etniei sale, adresându-i următoarele: "voi ciorilor să dispăreți de aici până ma întorc de la Primărie".

5.1.2. Petentul semnalează că la alegerile locale din 2008 comitetul director al Partidei Romilor a hotărât ca din partea acestei formațiuni să candideze un număr de consilieri. Urmare acestui demers, petentul afirmă că activitatea sa de agent economic pe care o desfășoară în piața din municipiul Caracal este îngreunată pe motiv că este de etnie romă.

5.1.3. Petentul susține ca a fost amenințat de directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal, fapt care poate fi confirmat de martori și solicită Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării să ia măsurile ce se impun în cazul semnalat.

Susținerile părții reclamate

5.2.1. Partea reclamată arată că petentul a fost invitat la sediul Primăriei municipiului Caracal pentru a da o declarație în scris care să cuprindă în mod concret faptele care ar fi condus la o anumită discriminare, cât și numele și adresa martorilor care îi susțin afirmațiile, dar petentul a refuzat să facă acest lucru.

5.2.2. Partea reclamată consideră că atitudinea petentului a fost de a refuza să își asume în scris răspunderea celor menționate în petiția înaintată Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

5.2.3. Partea reclamată arată că directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal a declarat că nu a avut niciodată vreun dialog cu petentul.

5.3 Raport de investigație

În data de 04.08.2008 o echipă de investigații a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării s-a deplasat în Municipiul Caracal pentru a investiga aspectele semnalate în memoriul trimis de petent.

La sediul Primăriei Municipiului Caracal echipa de investigație a purtat discuții cu domnul viceprimar care a declarat că îl cunoaște pe petent și crede că probabil e manipulat politic. Domnul viceprimar a subliniat faptul că romii nu sunt discriminați de angajații Primăriei, în momentul de față existând chiar un proiect prin care se urmărește calificarea profesională a acestora.

Totodată, Primăria Municipiului Caracal îi ajută pe romi punându-le la dispoziție suprafețe de teren pentru construcția de locuințe. La finalul discuțiilor s-a convenit ca în urma adresei Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, domnul primar să se ocupe de redactarea și trimiterea unui punct de vedere referitor la memoriul petentului.

Ulterior, echipa CNCD s-a deplasat în Piața Centrală din Caracal unde a discutat cu petentul și cu persoanele menționate de acesta în memoriu, în calitate de martori.

Petentul a precizat că, deși avea autorizație, nu a mai fost lăsat să vândă în piață. Ca urmare taraba i-a fost mutată pe o stradă lăturalnică în afara pieței. Această întâmplare are la bază, susține petentul, motive etnice și politice. Cei trei martori au confirmat afirmațiile petentului atât verbal cât și în scris subliniind că șeful pieței folosește frecvent cuvinte jignitoare la adresa etniei rome.

Unul dintre martori a declarat că în piață mai era o masă, dar aceasta nu a fost ridicată pentru că aparținea unei românce. Martorul a precizat că sunt șicanați de Primărie pentru că ei susțin Partidul Național Liberal și nu pe cel din care provine primarul, Partidul Social Democrat.

O altă martoră, vânzătoare la magazinul petentului, a declarat că, în dimineața zilei de 16 iunie 2008, reclamatul i-a amenințat și jignit, atât pe ea, cât și pe soțul ei. Venind la serviciu în data de 17 iunie 2008 nu a mai găsit taraba, dar a descoperit-o situată undeva în afara pieței. În acea tarabă luată de angajații Primăriei se aflau casa de marcat și bani în valoare de 7 milioane lei vechi, obiecte pe care nu le-au mai găsit ulterior. Petentului nu i s-a permis de către forțele de ordine reamplasarea mesei în locul pe care aceasta s-a aflat inițial. Și o altă martoră a declarat că a fost de față la situațiile relatate de petent, confirmând că șeful Pieței Caracal a avut un limbaj jignitor la adresa etniei rome.

Echipa de investigație anexează la raportul de investigație declarațiile celor trei martori.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. În fapt, petentul semnalează că se consideră discriminat pe criteriul etniei de către directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal.

6.2. Petentul arată că activitatea sa de agent economic în piața din municipiul Caracal este împiedicată de directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal care a făcut afirmații nepotrivite la adresa etniei petentului, respectiv etnia romă, ce pot fi confirmate de martori.

6.3. S-au solicitat puncte de vedere referitor la aspectele semnalate de petent de la primarul municipiului Caracal și de la directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal. În punctul de vedere transmis de primar se arată că petentul a refuzat să își asume în scris printr-o declarație cele afirmate în petiție, iar directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal a declarat că nu a avut niciodată vreun dialog cu petentul.

6.4. O echipă de investigații a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării s-a deplasat în localitatea Caracal unde a discutat cu petentul, cu martorii numiți de acesta și cu partea reclamată. La dosar există anexate declarațiile martorilor.

6.5. În drept, potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, „(...) prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul public, economic, social, cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

6.6. Urmare sesizării primite, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției intră sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director, analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță.

6.7. Colegiul director analizează dacă obiectul unei petiții întrunește elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu, unei circumstanțe concretizate în restricție, excudere, deosebire sau preferință și care poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

6.8. Colegiul director reține că, pentru ca o faptă să fie calificată ca fiind faptă de discriminare, trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

- a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;
- b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;
- c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;
- d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

6.9. În cazul semnalat de petent acesta arată că este de etnie romă, motiv pentru care este discriminat de partea reclamată care îl împiedică să desfășoare activitatea sa de agent economic.

6.10. Potrivit art. 2 alin. 5 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare *"constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil degradant ori ofensiv"*.

6.11. Potrivit art. 15 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare *"constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare,*

ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

6.12 CEDO, prin jurisprudență, arată că discriminarea etnică este atât de gravă, întrucât în situația acestui tip de discriminare se poate invoca, în unele situații, și art. 3 al **Convenției europene a drepturilor omului** referitor la tratamente inumane ori degradante. Fosta Comisie Europeană a Drepturilor Omului în cauza ASIATICILOR EST AFRICANI v. MAREA BRITANIE a pronunțat prima decizie a unei instanțe internaționale prin care s-a precizat că discriminarea poate constitui una din formele de „*tratament degradant*”, interzise ca parte a dreptului de a nu fi supus torturii. Comisia a susținut că „*diferit de orice considerație privind articolul 14 al Convenției, discriminarea bazată pe rasă poate, în anumite circumstanțe, să constituie în sine tratament degradant în sensul articolului 3 al Convenției*”. Comisia a subliniat că „*o importanță specială trebuie acordată discriminării rasiale, și că în mod public a diferenția un grup de persoane sub aspectul tratamentului bazat pe rasă, poate constitui, în anumite circumstanțe, o formă specială de afront adusă demnității umane*”. Astfel, „*tratamentul diferențiat aplicat unui grup de persoane datorită rasei poate fi capabil a constitui tratament degradant în circumstanțe în care tratamentul diferențiat pe baza altor criterii, precum limba, nu ar pune astfel de probleme*”. (Comis. EDH, cauza ASIATICILOR EST AFRICANI v. MAREA BRITANIE, no.4403/70, 14.12.1973, în același sens vezi CEDO, cauza CYPRUS v. TURKEY, (2002) 35 EHRR 30, para. 308-310, cauza MOLDOVAN and others v. ROMÂNIA, Judgment No. 2, 12 July 2005)

Totodată jurisprudența CEDO arată că o declarație factuală neadevărată, care afectează dreptul la demnitate, depășește limitele libertății de exprimare (cazul MCVICAR împotriva REGATULUI UNIT, **Cererea nr. 46311/99, Decizia din 07.05.2002**, cazul STRĂNGU și SCUTELNICU împotriva ROMÂNIEI, **Cererea nr. 53899/00, Decizia din 31.01.2006**).

6.13. Colegiul director reține faptul că reclamatul s-a adresat petentului folosind expresia „*voi ciorilor să dispăreți de aici până ma întorc de la Primărie*” în mod public. Colegiul Director consideră că expresia folosită de reclamat este de natură să lezeze demnitatea petentului și sa-l supună pe acesta la un tratament degradant față de alte persoane și duce la încălcarea dreptului la demnitate personală a petentului.

6.14. Colegiul director reține faptul că tratamentul la care a fost supus petentul este diferit față de modul în care au fost tratate alte persoane. Criteriul care a stat la baza acestui tratament diferit este faptul că petentul este de etnie romă. Acest tratament a avut ca efect încălcarea unui drept al petentului, neexistând în cauză un scop legitim. Colegiul director constată că, în cazul semnalat de petent, se întrunesc condițiile cerute de lege pentru calificarea faptei ca fiind de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,**

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. aspectele semnalate de petent constituie faptă de discriminare potrivit art. 2 alin. 5 și art. 15 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare;
2. sancționarea domnului Drăgan Dumitru, directorul Direcției Administrația Piețelor Caracal, cu avertisment, potrivit art. 5 alin.2, lit.(a) din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor;
3. se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;
4. clasarea dosarului.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

VIII. Modalitatea de plată a amenzii (dacă este cazul)

- nu este cazul;

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

PANFILE ANAMARIA - Membru

TRUINEA ROXANA PAULA – Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

